

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W LUBLIŃCU

42-700 Lubliniec, ul. Dworcowa 17

☎ centr. (34) 356-32-85, 356-26-74   ✉ psse.lubliniec@pis.gov.pl   www.gov.pl/web/psse-lubliniec

---

Lubliniec, 20.01.2022 r.

NS-HKiŚ.9011.6.2022

Obszarowa ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie gminy Pawonków za rok 2021

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublińcu, działając na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 195), art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020 r. poz. 2028), § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) oraz w oparciu o okresowe oceny jakości wody przedstawia ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Producenci wody.

Za jakość wody wodociągowej przeznaczonej do spożycia przez ludzi, na terenie gminy Pawonków, odpowiedzialni są:

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Lepszy Byt”, Pawonków, ul. Spółdzielcza 1 (wodociąg sieciowy Pawonków),
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dobrodzieniu, ul. Piastowska 25 (wodociąg sieciowy Łagiewniki Małe),
- Gmina Pawonków (wodociąg sieciowy Lisowice – Draliny i Solarnia).

Informacje dotyczące produkcji i jakości wody.

Jakość i sposoby uzdatniania wody.

Urządzenia wodociągowe wchodzące w skład zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi:

- wodociąg sieciowy Pawonków (ok. 508 m³/dobę), zasilany jest z ujęcia głębinowego w Kośmidrach gdzie woda jest odżelaziana i pozbawiana przykrego zapachu. Wodociąg zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Pawonków, Kośmidry, Koszvice, Skrzydłowice, Gwoździany, Łagiewniki Wielkie, Cegielnia;
- wodociąg sieciowy Łagiewniki Małe (ok. 54,86 m³/dobę), zasilany jest z ujęcia w Bzinicy Starej i zaopatruje w wodę miejscowość Łagiewniki Małe;
- wodociąg sieciowy Solarnia (ok. 53,68 m³/dobę), zaopatrywany jest w wodę kupowaną od gminy Lubliniec. Wodociąg zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Solarnia i Lipie Śl.;
- wodociąg sieciowy Lisowice - Draliny (ok. 73,15 m³/dobę) zaopatrywany jest w wodę kupowaną od gminy Kochanowice, zasila w wodę miejscowości Lisowice i Draliny.

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W LUBLIŃCU

42-700 Lubliniec, ul. Dworcowa 17

☎ centr. (34) 356-32-85, 356-26-74   ✉ psse.lubliniec@pis.gov.pl   www.gov.pl/web/psse-lubliniec

---

Wielkość produkcji lub zakupu.

Ilość rozprowadzanej wody na terenie gminy – ok. 689,69 m³/dobę.

Liczba ludności zaopatrywana w wodę.

W gminie Pawonków w wodę z wodociągów publicznych zaopatrywanych jest ok. 6464 osób.

Podstawowe informacje o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę:

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 13 punktów kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W 2021 roku pobrano, w ramach nadzoru i kontroli wewnętrznej, 48 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągów sieciowych położonych na terenie gminy Pawonków.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) w ciągu 2021 r. kwestionowano pod względem fizykochemicznym jakość 7 próbek wody pobranych z wodociągów sieciowych: Pawonków (1 próbka - mętność, 1 próbka – zapach i fluorki, 5 próbek - fluorki), Solarnia (1 próbka - mętność) Lisowice – Draliny (1 próbka - mętność). Natomiast pod względem mikrobiologicznym kwestionowano 1 próbkę wody pobraną z wodociągu sieciowego Lisowice - Draliny (bakterie z grupy coli).

W związku z przekroczonym stężeniem fluorków w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz braku możliwości poprawy jej jakości w tym zakresie, Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Lepszy Byt” w Pawonkowie udzielono zgody, do dnia 17.10.2022 r., na odstępstwo od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294) dotyczących fluorków.

Do dnia 17.10.2022 r. obowiązuje decyzja nr NS-HKiŚ-432-21/19 udzielająca zgody na odstępstwo od wymagań jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi w wodociągu sieciowym Pawonków, eksploatowanym przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną „Lepszy Byt”, ul. Spółdzielcza 1, 42-772 Pawonków, w zakresie zawartości w niej fluorków określając najwyższą dopuszczalną wartość kwestionowanego parametru do 2,0 mg/l.

Reakcje niepożądane związane ze spożyciem wody.

Na obszarze zaopatrzenia w wodę przez wodociągi zaopatrujące gminę Pawonków, pomimo stwierdzenia w próbkach wody parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych w wartości wyższej od dopuszczalnej nie odnotowano zachorowań wodozależnych o potwierdzonej etiologii.

Prowadzone postępowania administracyjne.

W 2021 roku w stosunku do gminy Pawonków oraz eksploatatora sieci wodociągowej nie prowadzono postępowania administracyjnego w zakresie jakości wody.

Ocenę jakości wody wydaje się w celu poinformowania konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W LUBLIŃCU

42-700 Lubliniec, ul. Dworcowa 17

☎ centr. (34) 356-32-85, 356-26-74   ✉ psse.lubliniec@pis.gov.pl   www.gov.pl/web/psse-lubliniec

---

Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne lub gminę.

W związku z przekroczeniami parametrów dotyczących mętności, bakterii grupy coli i zapachu eksploatacysty ww. sieci wodociągowych podjęli działania naprawcze. Badania próbek wody pobranych po zakończonych działaniach naprawczych udowodniły doprowadzenie wody w badanym zakresie do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Z uwagi na podwyższone stężenie fluorków w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz braku możliwości poprawy jej jakości w tym zakresie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Lepszy Byt” w Pawonkowie udzielono zgody, do dnia 17.10.2022 r., na odstępstwo od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294) dotyczących fluorków.

Do dnia 17.10.2022 r. obowiązuje decyzja nr NS-HKiŚ-432-21/19 udzielająca zgody na odstępstwo od wymagań jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi w wodociągu sieciowym Pawonków, eksploatowanym przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną „Lepszy Byt”, ul. Spółdzielcza 1, 42-772 Pawonków, w zakresie zawartości w niej fluorków określając najwyższą dopuszczalną wartość kwestionowanego parametru do 2,0 mg/l.

Szacowanie ryzyka zdrowotnego konsumentów.

O jakości wody decydują wskaźniki mikrobiologiczne oraz fizykochemiczne.

Ponadnormatywna mętność wody może być spowodowana obecnością w niej gliny, iłów, związków żelaza, manganu, substancji humusowych i mikroorganizmów. Zawiesiny powodujące mętność wody mogą w istotny sposób ograniczać skuteczność ewentualnej dezynfekcji, zapewniając ochronę mikroorganizmom. Widoczne zmętnienie wody może mieć także negatywny wpływ na jej akceptowalność przez konsumentów. Mętność sama w sobie (np. wynikająca z zawartości substancji mineralnych w wodach podziemnych) nie zawsze stanowi zagrożenie dla zdrowia. Jest ona ważnym wskaźnikiem potencjalnej obecności zanieczyszczeń, które mogłyby mieć wpływ na zdrowie.

Bakterie grupy coli uznane zostały za wskaźnik mikrobiologiczny jakości wody do picia, ze względu na łatwość wykrywania i oznaczania w wodzie. Bakterie te nie powinny występować w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Z drugiej strony, obecność bakterii grupy coli w wodach z ujęć podziemnych może być wykorzystana do wskazania, że ujęcie może być podatne na zanieczyszczenie mikrobiologiczne. Obecność bakterii grupy coli w wodzie w systemie dystrybucji może być związana z zanieczyszczeniem wtórnym, do którego może dochodzić w wyniku awarii lub modernizacji instalacji wodociągowej, nieprawidłowego czyszczenia i dezynfekcji po naprawie, czy przy występowaniu przepływów wstecznych. Wykrycie obecności bakterii grupy coli w systemie dystrybucji wody może również wskazywać na rozwijanie się biofilmu na powierzchniach przewodów lub w osadach w instalacjach wodnych. Stwierdzenie ich obecności sugeruje nieodpowiednie uzdatnienie

Ocenę jakości wody wydaje się w celu poinformowania konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W LUBLIŃCU

42-700 Lubliniec, ul. Dworcowa 17

☎ centr. (34) 356-32-85, 356-26-74   ✉ psse.lubliniec@pis.gov.pl   www.gov.pl/web/psse-lubliniec

---

wody, wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w uzdatnionej wodzie. Test na organizmy grupy coli może być zatem wykorzystywany jako wskaźnik efektywności uzdatniania i prawidłowego stanu systemu rozprowadzającego wodę czystą. Każde wykrycie w wodzie z sieci bakterii grupy coli – bez względu na ich liczbę, powinno generować działania zmierzające do znalezienia przyczyny zanieczyszczenia i podjęcia właściwych działań naprawczych, prowadzących do przywrócenia odpowiedniej jakości wody.

Zapach należy do bardzo ważnych wskaźników jakości wody używanej do spożycia. Zapach wody może być wywołany obecnością w niej lotnych związków organicznych, gazów, produktów rozkładu substancji organicznych jak również może być ubocznym skutkiem uzdatniania wody (np. chlorowania).

Fluorki naturalnego pochodzenia, przenikające do wody z utworów geologicznych mogą w niej występować w stężeniach wyższych niż akceptowalne nie stwarzając zagrożenia ostrą toksycznością. Podstawowym możliwym następstwem korzystania z wody do spożycia o zawartości fluorków w wodzie nie przekraczających wartości 2 mg/l jest łagodna fluorozą szkliwa, której wystąpienie jest możliwe u części mieszkańców zaopatrywanych w wodę z wodociągu sieciowego Pawonków. Częstość występowania powyższych zmian może w praktyce wahać się w szerokich granicach i wynosić od kilkunastu do kilkudziesięciu %, zależnie od podatności osobniczej, sposobu żywienia, stosowanych środków higieny jamy ustnej. Możliwe zmiany polegają przede wszystkim na plamkowatych przebarwieniach szkliwa oraz zmniejszeniu przejrzystości w świetle sztucznym, co w większości przypadków uchwytne jest jedynie w badaniu stomatologicznym. Zmiany te mają charakter wyłącznie defektu kosmetycznego i nie wiążą się ze zwiększoną podatnością na próchnicę ani innymi niekorzystnymi zmianami zdrowotnymi.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Lublińcu
mgr inż. Teresa Gluza

Bibliografia:

1. <https://gis.gov.pl/kategoria/zywnosc-i-woda/woda-uzytkowa-i-kranowka/zalecenia-i-zagrozenia>
2. Opinia PZH Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego z dnia 29 lipca 2019 r.

Ocenę jakości wody wydaje się w celu poinformowania konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.